

Agence Japonaise de Coopération
Internationale

Ministère du Développement
Agricole

Etude de Développement des Oasis Sahéliennes (EDOS)
en République du Niger

Elkəttab wan əsəssəyri ən mambran ən koferatif

Juillet 2007

Agence Japonaise des Ressources Vertes (J-Green)

Elaboré par l'ONG ADA dans un cadre contractuel signé avec EDOS

Eyaf ən magrad

I. Əsəkti n aratan win əganen dat teyare.....	3
II. Ma təmos koferatif.....	4
III. Şiritan n əşşəyəlan ən koferatif.....	12
IV. Biraw made komitay wan akal phan tu aytedam pmosnen	14
V. Ənnuyan ən walawalatan win tagginen day koferatif	18

I. Ɖsækti n aratan win æganen dat teyare

- Ɖlæssæf n aytedam win æşyalnen æs daggan n aman
- Ɖsæssægri n aytedam tænfa æn tænæmænnæka

- Adakal n almawakkilan æn koferatif day kalla

- Taraw wan ænnizam n æşşæyælan d adakal æn mambran

II. Ma tamos koferatif

Koferatif aytedam əlanen əşşəxəl iyyanda, ədrawnen şiməxutar, nimardanen gər – essan fəl təbəllant əd təməxutar nasan day tarrayt nənəmənək əd demokrasia. Mambran ən tən əmənnəka kul əgan əfus, əşxəlan day tənəflit əd təkənzert fəl təttit ən tən əmənnəka.

Arat wa izlayan tənəmənəkə tan əssuf əd tənəmənəkəwen.

- Tənəmənək a ənəmilal d ənəmərda a tamos.
- Şiməxutar net arat iyyanda.
- Aket mambər net irda s ənəməşxal fəl agaraw ən tənfa əd təttit ən tənəm ənnəka.
- zega ən tişit tən antrefriz.
- Awedam kul d əmidi–net.

Deranan ən koferatif

- Deran meyx deranan ən koferatif əntane day
- Əserti ən təxurad
- Aggaz n ərrəzəx ən mambran d' əsəssuhi n əşşəxəlan nasan, agaraw ən lalan n əşşəxəl, aggaz ən daggan win əhan aman fəl tənəflit ən mambran.
- Tənəmənəkə gər magyakan, imadanan, d aytedam kul.
- Əsəssəxri d əsəssəxri ən mambran ən tənəmənəkə.

Tarrayen šin daɣ təraddu əlxukumat əs koferatif

Əl qanun wan 96-067/PRN/MAC/E/ ta n əzil wan taza daɣ təllit ta n nobambər 1996 əd širawt ta təmosat əsəkmal net tan 96-430/PRN/MAG/E ta fəl iga əmuzar n addawlat əfus fəl əššəɣəl daɣ əlqanun wa danax ihakkin turagat n igi ən koferatif daɣ saffan. Daɣ əlqanun wen koferatifatan əgarawan tərəddawt daɣ.

Meri made frefektir n agaraw ən širawt tan agrema. Agaraw n agrema ilkam l əššərədan win.

1. Isalan ən taraw wa iga koferatif
2. Ismawan n aytedam win əhanen koferatif d aket n arat wa ikfa aket iyyan.
3. Ismawan ən mambran win əhanen biraw ən koferatif, elan nasan, ikallan nasan, d'əššəɣəl nasan.
4. Karadat šira ən stati ən koferatif.
5. Əššəɣəlan ən koferatif dada har karad elan.
6. Reglema ən koferatif

Aratan win n əmal gər šira wala igi nəfus fəl agrema əran azref wəllen.

Daɣ a di ihor as koferatif ad tagu taɣara l širgiten ən mambran net fəl ad das tirɣas taɣara n agrema.

Əssənət as :

As təsansim dosiye taglim əd şirawt tan şira sitawannu (Bordero) ta təsətaddit as təssinsam dosiye wan agrema.

As din insa dosiye təbəzam – du şirawt ta sitawannu resifese.

Resifese təddobem ad təşğalam sər – əs har – d igməd agrema.

Əlxukumat as wər təga əfus fəl agrema a dawan təməl əddəlil n awen. As wər t–illa əddəlil təfragam igi ən kara – net.

1. *Isalan win əqqalnen dāğ əməni wa dāğ təga koferatif.*

Amini igan dāğ komin ən ... γur dāğ ənniyat nigı ən koferatif, membran win d osanen əgan əfus fəl magrad wa, ətkalan matakitan win :

Mataki	wan	1 :
γur...dāğ.... iga amini ən koferatif ta sitawannu.... dāğ tarrayt nəlqanun wan 96.067/PRN/MAG/EL/ tan 09 dāğ təllit ta n nobamber 1996		

Deran ən koferatif ənta da :

- aggaz d əkənni ən daggan win əhan aman
- əsəssuhi n agayak wan yel
- əsəssuhi n agayak wan awelan
- əsəssuhi ən təmədint
- təbəllant d iba n arat dāğ tarrayen faronen
- əkənni ən təməddurt naljamayət win tat əhanen.

Koferatif təhat akal ən.... Komin

Mataki wan 2:

Dàɣ amini əmmitkalan mambran ən biraw əd win komitay tan.

a) Biraw

Ismawan	Elan	Edag wa iha awedam	əššəɣəl	Edag wa iha dàɣ koferatif

b) Komitay wa n Šaggara

Ismawan	Elan	Edag	Təɣimit	Əššəɣəl

Day akal ... ɣur əzəl

2) Ismawan ən mambran win əganen koferatif, əd širgiten nasan .

Ismawan	širgit tan iguz	Magrad (n akal made karše)

3) Išmawan ən mambran ən biraw, elan nasan, ikallan nasan, a wa əmosan, əššəɣəl nasan.

Ismawan	Elan	Akal	Əššəɣəl	Awa əmosan

Day akal əzəl.....

4) Stati ən koferatif

Artikəl wan 1 : əsəqti ən koferatif

Artikəl wan 2 : tənfa əd deran ən koferatif

Artikəl wan 3 : tayrəst d əsəməl ən koferatif

Artikəl wan 4 : alwaq n əşşəyəl ən koferatif

Artikəl wan 5 : Iguz ən koferatif

Artikəl wan 6 : alhaq ən mambət

Artikəl wan 7 : əzuk wa iwaran mambər

Artikəl wan 8 : agamad made ətəwəstay day koferatif

Artikəl wan 9 : anayal n əzrəf wan iguz ən koferatif.

Artikəl wan 10 : târa

Artikəl wan 11: aytedam win əşyalnen əd koferatif wər əmosan
mambran net

Artikəl wan 12 : taraw

Artikəl wan 13 : biraw ən koferatif

Artikəl wan 14 : komitay wan şaggara

Artikəl wan 15 : tarrayen n iguz n əzrəf ən koferatif

Artikəl wan 16 : ənəttaf əd ləssafi n əzrəf ən koferatif

Artikəl wan 17 : terazzay ən koferati

Artikəl wan 18 : əşşəyəl s əlkadan ən koferatif

Artikəl wan 19 : iguz ən koferatif tənəmännəka ən koferatifaten

Artikəl wan 20 : stati

Artikəl wan 21 : əsəmmətti ən daggan ən reglema iyyad

Artikəl wan 22 : tərəddawt əs reglema ən koferatif

Koferatif nakal..... əzəl.....

Tərəddawt ən taraw

Əmuzar ən koferatif

Esəm d igi n əfus.

5) Širi n əššəyəl ən koferatif dada har karad elan

6) Reglema ən koferatif

Isakmal Stati_ən koferatif

Taslət tan 1 : igi ən koferatif

Artikəl wan 1 : Širitan n əlqanunatan ən reglema əmosan arat təha tənfa wəllen i koferatif .

Artikəl wan 2 : əššəyəl əs reglema imos əššil fəl mambər kul.

Artikəl wan 3 : mambər kul iljamtu ad issan a wa ihan stati ən koferatif.

Taslət tan 2 : mambran

Artikəl wan 4 : koferatif iguz net wərge əššil, eges awedam kul wa ikfan azrəf wan iguz ad iqqəl mambər-net.

Artikəl wan 5 : alhaq ən mambər fəl koferatif

Artikəl wan 6 : aratan win əmosnen əššil fəl aket mambər

Artikəl wan 7 : alakam ən mambran i stati

Artikəl wan 8 : tara

Artikəl wan 9 : kara

Taslət tan 3 : šisəllad ən koferatif

Artikəl wan 10 : taraw wa maqqaran

Artikəl wan 11 : alwaq ən tayaray namini

Artikəl wan 12 : əsəwwəkkəl n iyyan day mambran taraw.

Artikəl wan 13 : iguz n adag nəməzur as iqqal as wər d-osa taraw

Artikəl wan 14 : biraw ən koferatif

Artikəl wan 15 : əzuk wa iwaran mambran ən biraw

Artikəl wan 16 : komitay wan Šaggara

Taslət tan 4 : ərrəzəy ən koferatif

Artikəl wan 17 :

Artikəl wan 18 : tarrayen šiyyad n iguz n əzrəf ən koferatif

Artikəl wan 19 :

Taslət tan 5 :

Artikəl wan 20 :

Taslət tan 6 :

Artikəl wan 21 : əşşəyəl səlqanun imos əşşil fəl mambər kul.

Artikəl wan 22 : iti wafrag əkənni made əsəmmətti ən daggan ən stati
iyyad.

Koferatif n akal əzəl

Tərəddawt ən taraw

Əmuzar ən koferatif

Esəm d igi n əfus.

7) Širawt tan agamay n agrema

Rejiyon : Tawa

Defartema :

Komin :

Koferatif n akal akal əzəl

Əddədil : agamay əmuzar ən koferatif

N agrema iktaban I əmuzar n akal

Day tarrayt n əlqanun wan 96-067/PRN/MAG/EL tan 09 d□y tellit tan nobambər 1996, igmaya əlxurma nawan fəl agaraw n agrema i koferatif nana ta sitawannu ta nəga day akal..... əzəl

Assalam fal awan

Əmuzar

Esəm d əfus

Əd širawt ta :

- Isalan əmosnen šayda ən taraw ta maqqarat
- Ismawan ən mambran win əganen koferatif, d awa ikfa aket iyyan fəl iguz ən koferatif
- Ismawan ən mambran ən biraw wa itawaggan, elan nasən, əsəməl nasən əššəyələ nasən.
- Karadat šira n əlqanunatan ən koferatif
- Širi n əššəyələlan win za tagu koferatif day karad elan
- Stati ən koferatif.

III. Širitan n əššəyəlan ən koferatif

Koferatif təqqal azəl – azəl

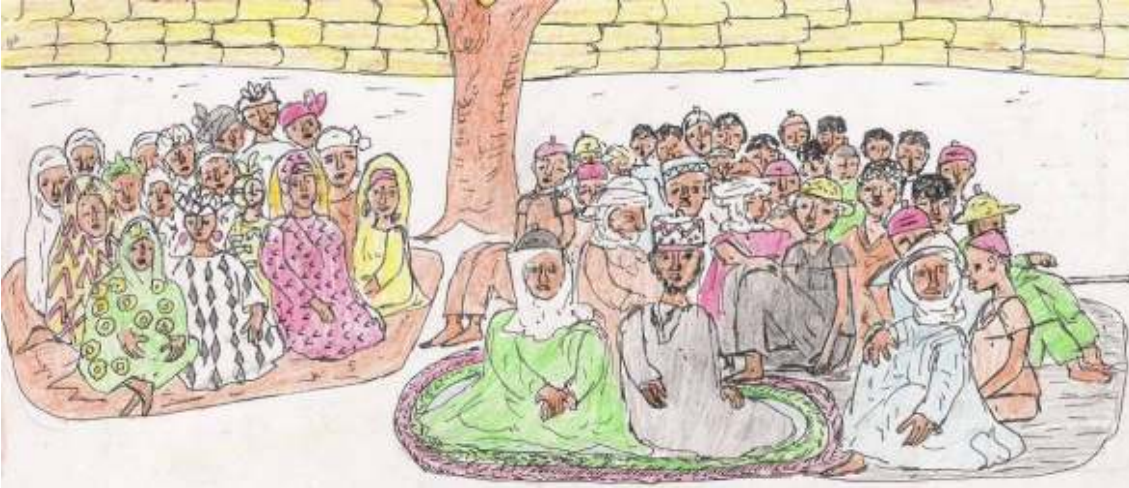
Azəl wan 1 : Taraw ma maqqaran

Azəl wan 2 : Biraw, əd komitay wan n aggaz

Azəl wan 3 : Komitay wan šaggara

Azəl wan 4 : Iyyad komitaytan.

Taraw wa maqqaran

Əzuk wa tiwaran ənta da :

1. Əsənnəfran ən mambran
2. Əsəbdəd n əššəyəlan ən koferatif
3. Šəri əd tərəddawt əs reglema əd stati ən koferatif
4. Tərazzay ən koferatif as əqqal awen əššil
5. Əsəbdəd n əššareya i mambran
6. Igi made ikus day koferatif
7. Əsəmmətti ən stati əd reglema ən koferatif
8. Tehakkay i biraw əššəyəlan wa s ihor ad tagu
9. Tərəddawt əs tahakkay ən baši made əzərzəm ən mambran
10. Ikus n alwaqqan ən tarawten ən koferatif
11. Azrəf wan koferatif wər sər –əs tətəg tənfa ar əs tərəddawt ən taraw ta maqqarat
12. Ənta a yur əllanat tənaden kul.

Biraw ən koferatif :

Ɖzuk wa iwaran biraw :

1. Ɖnəttəf d əššəyələn win issəbdad əməni
2. Masnat d ày əššəyələn ən tədaren ən koferatif
3. Šəri d ənəttəf əd mənivan ən koferatif
4. Ɖsəwəkkəl ən koferatif d ày mənivan əd daggan iyyad
5. Ɖzəwwəziwəz ən salan ən koferatif gər mambran net
6. Ɖsuyəl ən salan n əššəyələn win əgananen d ày taraw wa maqqaran
7. Igi ən Šawara tolayat I taraw ta maqqarat.

Komitay wan Šaggara:

Ɖzuk wa iwaran komitay wan šaggara

1. Masnat d ày tənaden ən taraw wa maqqaran
2. Šaggara ən mambran ən koferatif a d ày wər əssenən.

3. Igi ən salan ən šaggara dāy taraw wa maqqaran
4. Teyare ən taraw as iqqal as əgmayan dāy əmuzar ən koferatif a tat ayru har karad daggan.

Komitay wan əsəssəgri :

Ənittaf d əššəyəlan farornen :

1. Innittaf ən daggan n aman
2. Innittaf d əkənni ən daggan win aman

Komitay wa innəttafan əd masnaten n azzaman dəffər as igraw masnat fəl aratan n azzaman aggotnen, ad igmi d as mambran ən koferatif kul a tan isəssəgru.

IV. Biraw made komitay wan akal phan tu aytedam pmosnen

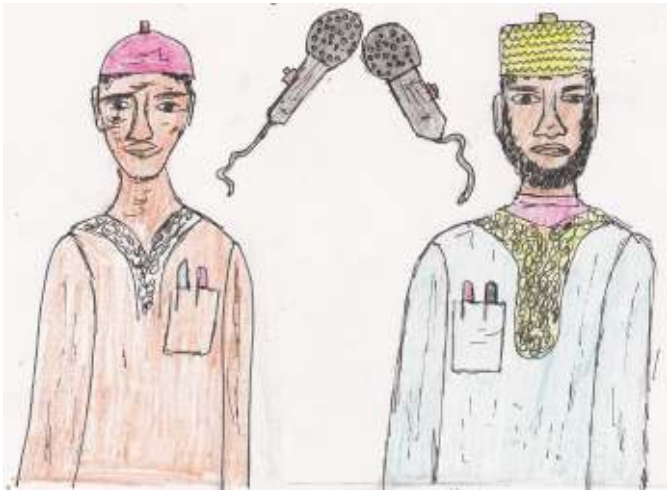
1. Əmuzar ən koferatif əd Wa daw- əs

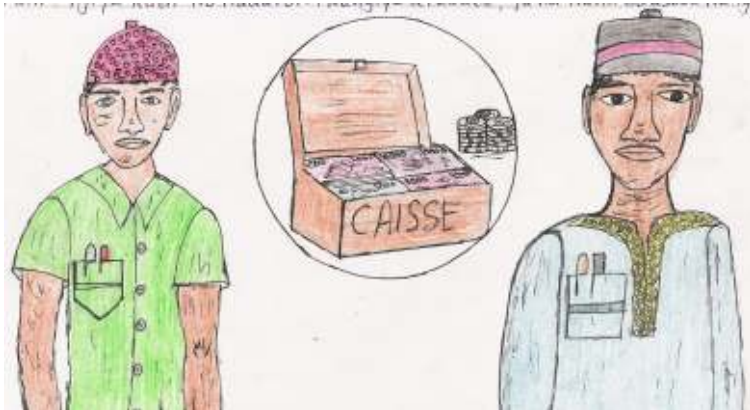
2. Էնակտիվ ձևը Wa daw – ձև

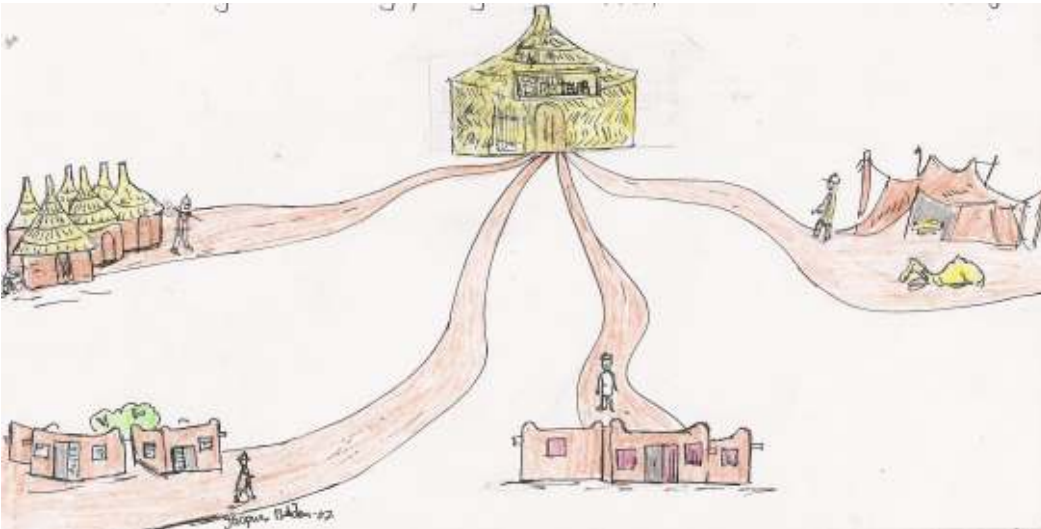
3. Էմագի ձևը salan ձևը Wa daw – ձև

4. Դառնալիք ձևը Wa daw – ձև

5. Almawakilan ən kollan (akal kul awedam iyyanda)

Əzuk wa iwaran aket iyyan dàu san :

Əmuzar ən koferatif :

1. Teyare ən taraw, ənəttəf dər –əs, təməhirt net
2. Igi n əfus fəl šira ən koferatif kul
3. Igi n əfus dəffər tərzori fəl šira ən koferatif kul šin əzrəf.
4. Igi n aljawab yur əbərqi ən taraw əd yur təməhirt net
5. Əwəkkəl ən koferatif dàu daggan iyyad
6. Tazaydart d aljamayat
7. Igi n ənniyat I əššəyəlan ən mambran ən koferatif.

Wa daw – əs :

1. Tilalt I əmuzar s əššəyəlan win nəmal sa falla
2. Iguz n adag n əmuzar ən koferatif.

Tərzori :

1. Akatab d əsənsi n ərriyalan ən koferatif
2. Akatab n awa igmadan d awa d iggazan
3. Ənəttaf d ənsən duq ən koferatif
4. Itaggin əfus fəl šira ən koferatif šin adakal made anayal n əzrəf ənta d əmuzar
5. İla turagat n anayal n əzrəf dàu bank.

Wa daw – əs :

1. Tilalt i tərzori s əššəyəlan win nəmal s afalla.
2. Iguz n adag ən tərzori.

Ənaktib :

1. Akatab ən magradan win d əgmadnen tarawten

2. Ɖnəttəf əd šira made ilkadan kul win əljamnen koferatif
3. Ɖnəttaf d əlkadan kul win təkraz koferatif
4. Akatab əd teyare ən šira ən koferatif šin d osanen made šin gammadnen
5. Šəritan ən tarawten
 - Šira šin igi ən salan
 - Asawad i adag wa dāy za tagu taraw
 - Ikus n alwaq ən taraw.
6. Ɖsuyəl ən salan ən taraw ta tokayat dat affar ən ta tenayat.

Wa daw – əs :

1. Tilalt i ənaktib s əššəyəlan win nəmal s afalla
2. Iguz n adag n ənaktib

Ɖməggi ən salan :

1. Igi ən salan ən koferatif i mambran
2. Igi ən salan ən koferatif dāy daggan aggotnen
3. Ɖsətəg ən lalan ən koferatif win n azzanen
4. Igi ən salan i k Allan win o saynen əd koferatif
5. Ɖwəkkəl ən koferatif dāy maddan (amud wan magyakan əlmisal).

Wa daw – əs :

1. Tilalt I əməggi ən salan s əššəyəlan win nəmal s afalla.
2. Iguz n adag n əməggi ən salan.

Alwakkilan ən k Allan, mey karšetan

Ɖntane a əmosnen almakkilan ən k Allan made karšetan. Harwa əmosan aytedam sinaf ranan k Allan nasan. Tawayan šawara wa təzazzakkat komitay tan k Allan tawayan du šawara ən k Allan nasan fəl aratan kul win sira komitay wan k Allan igi nasan fəl əsəssuhi n əššəyəl net.

V. Ənnuyan ən walawalatan win tagginen day koferatif

Adakal s əfus

Tənfa - net as wər izzəwat šəri net

Təməyatirt- net ənəməgzar gər aytedam

Ənəmərda

Tənfa - net as wər izzəwat šəri net harwa əhan tu kalla kul

Adakal wan šira

Tənfa net as iga s əwəl iyyanda

Harwa ihakku awedam kul turagat n adakal ən wa ira

Təməyatirt- net tara ən kayatan n əşşəyəl harwa təzzəwat təgərrawt- net